

Sygn. akt I ACa 889/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodnicząca: SSA Krystyna Golinowska

Sędziowie: SA Dorota Ochalska – Gola (spr.)

del. SSO Marta Witoszyńska

Protokolant: st. sekr. sąd. Kamila Jarosińska

po rozpoznaniu w dniu 28 lutego 2018 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa Związku (...) z siedzibą w Ł.

przeciwko Gminie G.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 20 kwietnia 2017 r. sygn. akt II C 1159/16

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w ten tylko sposób, że początkową datę biegu odsetek ustawowych od kwoty 33.150,14 (trzydzieści trzy tysiące sto pięćdziesiąt 14/100) złotych ustala na dzień 6 marca 2012 roku, oddalając powództwo w zakresie roszczenia odsetkowego za okres od dnia 1 listopada 2011 roku do dnia 5 marca 2012 roku;**
- 2. oddala apelację w pozostałej części;**
- 3. zasądza od Gminy G. na rzecz Związku (...) z siedzibą w Ł. kwotę 4.050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

Sygn. akt I ACa 889/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2017 r. Sąd Okręgowy w Łodzi, w sprawie z powództwa Związku (...) przeciwko Gminie G. o zapłatę, zasądził od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 33.150,14 zł złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 1 listopada 2011 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r., kwotę 49.725,22 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 1 kwietnia 2012 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r., kwotę 49.725,22 zł złotych z odsetkami ustawowymi od dnia 1 października 2012 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r.

Powyższe orzeczenie Sąd pierwszej instancji oparł na następujących ustaleniach faktycznych, które Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne:

Związek (...) z siedzibą w Ł. powstał w celu zaspokajania potrzeb publicznych i interesów mieszkańców zrzeszonych gmin w zakresie rozwiązywania problemów związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi, w szczególności poprzez utworzenie i prowadzenie kompleksowego regionalnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi w celu realizacji własnych zadań gminy. Statut związku został ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa (...) nr 180 z 2009 r., pod poz.1660 z późn.zm.

Gmina G. przystąpiła do Związku (...) z siedzibą w Ł. na mocy uchwały Rady Gminy X/80/07 z dnia 27 czerwca 2007 r.

Gmina G. wystąpiła ze Związku (...) z siedzibą w Ł. na mocy uchwały Rady Gminy XVI/86/12 z dnia 31 stycznia 2012 r. ze skutkiem na dzień 31 grudnia 2012 r. W okresie pozostawania w związku (...) była obowiązana uiszczać corocznie wpłaty na działalność bieżącą (tzw. składka bieżąca) i wpłaty na wkład własny na inwestycję (tzw. składka inwestycyjna) na podstawie art.29 statutu związku.

Za okres pozostawania w związku pozwana gmina uiszczała składkę na wkład własny i składki inwestycyjne do 2010 roku. Za rok 2011 i 2012 odmówiła uiszczenia składki. Wysokość składek była ustalana proporcjonalnie do liczby mieszkańców danej zrzeszonej w Związku gminy, zamieszkujących na jej terenie na dany rok.

Uchwałą z dnia 18 października 2011 roku Związku (...) z siedzibą w Ł. określone zostały terminy płatności składek inwestycyjnych za 2011 rok jednorazowo do dnia 30 października 2011 r. i za lata 2012-2014 w dwóch równych ratach do 31 marca i 30 września każdego roku. Na Gminę G. przypadająca składka wyniosła za rok 2011 - 33.150,14zł i za rok 2012 odpowiednio 99.450,43zł.

W tak ustalonych okolicznościach sprawy Sąd Okręgowy uznał powództwo za uzasadnione.

W pierwszej kolejności Sąd pierwszej instancji odniósł się do zarzutu przedawnienia, który podniosła strona pozwana i uznał go za nieuzasadniony wskazując, że jego zdaniem dla rozliczeń pomiędzy związkiem, a gminą w zakresie partycypacji w opłatach należy przyjąć przedawnienie 10-letnie. Wyjaśnił, że każdorazowo kwestie związane z partycypacją w kosztach działalności i inwestycji wspólnych podlegają ustaleniu w oparciu o uchwałę związku, która jest wynikiem oceny aktualnych parametrów związanych z rodzajem prowadzonych inwestycji i liczby mieszkańców danej gminy. Dlatego też, mimo iż wpłaty są wnoszone przez członków związku corocznie, w zależności od tego czy związek będzie prowadził inwestycje czy nie, będzie wymagalna składka członkowska na inwestycje. Jedyną stałą składką członkowską jest składka na działalność bieżącą, a ta nie jest objęta powództwem w sprawie niniejszej. Z tych przyczyn do wierzytelności dochodzonej w pozwie należy zastosować art. 117 § 2 k.c. oraz art. 118 k.c. i dziesięcioletni termin przedawnienia.

W dalszej części Sąd Okręgowy odniósł się do zarzutu braku rozliczenia z pozwaną Gminą po jej wystąpieniu ze Związku (...) z siedzibą w Ł.. Podkreślił, że żądaniem pozwu było zasądzenie tzw. wpłat własnych na inwestycję należnych od pozwanej Gminy za lata 2011 i 2012. Przedmiotem sporu nie były natomiast objęte wzajemne rozliczenia z tytułu uczestniczenia Gminy G. w Związku. W tym stanie rzeczy, wobec braku powództwa wzajemnego pozwanego lub zgłoszenia zarzutu potrącenia z tytułu nadwyżek wpłaconych, a nie wykorzystanych środków w okresie uczestniczenia Gminy w Związku, powyższe okoliczności nie mogły być przedmiotem badania.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji, bez znaczenia dla rozstrzygnięcia były także okoliczności dotyczące przyczyn i celu przystąpienia strony pozwanej do powodowego Związku. W szczególności bezprzedmiotowe jest, czy intencją strony pozwanej było w Związku wyłącznie w wypadku pozyskania znacznych środków unijnych na inwestycje. Z chwilą przystąpienia gminy do związku i przez czas pozostawania w nim Gminę G. obowiązywały tożsame z innymi członkami warunki ponoszenia wpłat własnych z tytułu działalności bieżącej i wpłat na inwestycje.

Ostatecznie nie miały istotnego znaczenia dla rozpoznania sprawy sprzeczne wezwania do zapłaty kierowane do pozwanego, , bowiem wysokości i terminy wpłat wynikały z uchwały z dnia 18 października 2011 roku, a tylko uchwały związku mogły rodzić obowiązek zapłaty po stronie gminy uczestniczącej w związku.

O odsetkach ustawowych Sąd pierwszej instancji orzekł na podstawie art. 481§1 k.c.

Powyższe orzeczenie zaskarżyła apelacją pozwana Gmina G., zarzucając mu:

1. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę dowodów poprzez:

a) błędne przyjęcie, jakoby roszczenie powoda nie było świadczeniem okresowym w rozumieniu art. 118 k.c., podczas gdy z zebranego materiału dowodowego wynika jasno, iż dochodzone przez powoda roszczenie ma charakter roszczenia okresowego, co doprowadziło Sąd do bezzasadnego oddalenia zarzutu przedawnienia co do roszczenia głównego;

a) bezzasadne pominięcie dowodów istotnych dla sprawy, tj. zapisów Statutu Związku (...) (§ 35), sprawozdania z wykonania budżetu Związku, zeznań strony pozwanej, zeznań świadka C. S. (1), wskazujących na to, iż uchwały Zgromadzenia Związku w sprawie szczegółowych zasad rozliczenia Gminy G. zostały wydane niezgodnie ze Statutem Związku oraz braku rozliczenia po wystąpieniu pozwanej ze związku pomimo że obowiązek rozliczenia wynika wprost ze Statutu;

b) bezpodstawne przyjęcie, jakoby powód wykazał wysokość dochodzonego roszczenia, podczas gdy z akt sprawy wynika, iż wysokość ta nie została przez powoda wykazana;

1. naruszenie art. 117 k.c. w zw. z art. 118 k.c. w związku z art. 481 k.c. poprzez nie uwzględnienie podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia w zakresie roszczenia powoda o zapłatę odsetek od wpłat członkowskich za 2011 r., 2012r. oraz do 29 września 2013r. pomimo istnienia ku temu przesłanek niezależnie od kwestii przedawnienia roszczenia głównego.

Niezależnie od wskazanych zarzutów strona pozwana zgłosiła zarzut potrącenia dochodzonej przez powoda wierzytelności z przysługującą pozwanej od powoda wierzytelnością z tytułu udziału w skumulowanym zysku Związku za rok 2012, w wysokości 33.181,69 zł, w skutek czego obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego, a ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia Sądowi pierwszej instancji.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od strony pozwanej kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

W oparciu o dowody zebrane w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji oraz dowód złożony na rozprawie apelacyjnej w dniu 28 lutego 2018 r., Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z § 27 Statutu Związku (...) majątek Związku powstaje w drodze nabycia mienia przez Związek na realizację zadań Związku, w drodze przekazania Związkowi mienia przez poszczególnych uczestników Związku oraz w drodze innych zdarzeń. Z kolei w myśl § 28 Statutu dochodami Związku są coroczne wpłaty członkowskie na rzecz Związku wnoszone przez uczestników w wysokości ustalonej przez Zgromadzenia; dochody z majątku zakładów, przedsiębiorstw i urzędzeń Związku; wpływy jednorazowe uzyskane ze sprzedaży części majątku Związku; dotacje, darowizny i zapisy dokonywane na rzecz Związku oraz wpisowe.

W § 29 ust. 1 Statutu ustalono, że ogólną wysokość corocznych wpłat członkowskich, stanowiących podstawowy składnik udziału każdej gminy – uczestnika w kosztach działalności Związku, związanych z wykonywaniem przekazanych zadań publicznych, określa budżet Związku i plan finansowy Biura, w postaci różnicy pomiędzy powyższymi kosztami działalności Związku, a uzyskanymi w danym roku pozostałymi dochodami. Wysokość corocznej wpłaty członkowskiej przypadającej na gminę będącą uczestnikiem Związku, ustala Zgromadzenie proporcjonalnie według ilości mieszkańców stale zamieszkałych na terenie danej gminy według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, według danych Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego (ust. 2 § 29). Na powyższych zasadach uczestnicy przekazują na rzecz Związku dotacje i inne środki z budżetów gmin na realizację zadań Związku, a także uczestniczą w zyskach i pokrywaniu strat Związku (ust. 6 § 29). Statut przewidywał ponadto możliwość przekazywania na własność Związku przez uczestników składników mienia ruchomego i nieruchomego, a także możliwość korzystania z majątku uczestników na zasadach umów cywilnych (ust. 7 i 8 § 29).

Zgodnie z postanowieniem § 35 ust. 3 Statutu wystąpienie ze Związku uczestnika oraz jego wykluczenie nie zwalnia gminy z obowiązków określonych w § 29 Statutu za okres, w którym Związek świadczył na jej rzecz usługi. W § 36 ust. 1 przewidziano ponadto prawo występującego lub wykluczonego ze Związku uczestnika do zwrotu mienia wniesionego przez niego do Związku, przy czym w myśl ust. 2 zwrot mienia co do zasady powinien nastąpić w naturze. Szczegółowe zasady rozliczenia majątkowego gminy występującej lub wykluczonej ze związku określała uchwała Zgromadzenia (ust. 5 § 36)

(statut strony powodowej k 9 -10).

W uchwale nr VII/32/2010 z dnia 7 czerwca 2010 r. Zgromadzenie Związku postanowiło, że środki konieczne do zgromadzenia w celu pokrycia wkładu własnego na realizację projektu, należącego do statutowych zadań Związku określonych w § 5 Statutu tj. kompleksowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi i niebezpiecznymi, zostaną zabezpieczone w uchwałach inwestycyjnych lub w uchwałach dotyczących Wieloletniego (...) gmin wchodzących w skład Związku (...). Wszystkie gminy zostały zobligowane do podjęcia uchwał intencyjnych zabezpieczających środki finansowe na wkład własny. Wysokość środków zabezpieczonych przez każdą z gmin została określona proporcjonalnie według ilości mieszkańców stosownie do § 29 ust. 2 Statutu, przy czym pozwana Gmina G. została zobligowana do zabezpieczenia w 2011 r. kwoty 81.815,98 zł, a w 2012 r. odpowiednio kwoty 99.760,99 zł (uchwała nr VII/32/2010 k 15).

Wskazana uchwała nr VII/32/2010 utraciła moc na podstawie uchwały Zgromadzenia Związku (...) z dnia 18 września 2012 r. nr (...), która przewidywała obowiązek zabezpieczenia środków na pokrycie wkładu własnego na realizację projektu „Kompleksowy system gospodarki odpadami komunalnymi i niebezpiecznymi dla obszaru Podregionu Północnego Województwa (...) wraz z budową zakładu zagospodarowania odpadów” w budżetach i Wieloletnich Prognozach (...) gmin członkowskich Związku. Do obliczenia wysokości wpłat poszczególnych gmin przyjęto ilość mieszkańców w gminach na dzień 31 grudnia 2009 r. Terminy płatności ustalono na dzień 31 marca i 30 września każdego roku. Wysokość środków w latach 2011 –2014 wskazywał załącznik do uchwały, w myśl którego Gmina G. zobligowana była jedynie do dokonania wpłat za lata 2011 i 2012 odpowiednio w wysokości 33.150,14 zł i 99.450,43 zł (uchwała nr VII/29/2012 k 18).

Już po wystąpieniu Gminy G. ze Związku, Zgromadzenie Związku podjęło dwie uchwały w przedmiocie obowiązku pokrycia przez stronę pozwaną wpłat na pokrycie wkładu własnego za lata 2011 -2012. W pierwszej uchwale z dnia 19 marca 2013 r. nr (...) należność Gminy G. określono na kwotę 66.474,59 zł. Następnie powyższa uchwała została uchylona uchwałą Zgromadzenia z dnia 22 września 2014 r. nr (...), a uchwałą nr XXII/77/2014 z tej samej daty zobowiązano Gminę G. do wniesienia wpłaty członkowskiej za rok 2011 w wysokości 33.150,14 zł i za rok 2012 w wysokości 99.450,43 zł (uchwała nr XI/39/2013 k 22 v, uchwała nr XXII/77/2014 k 30).

Przyczyną zmiany pierwotnej uchwały z dnia 19 marca 2013 r. była jej wadliwość i brak umocowania w Statucie dla przyjętej formy rozliczenia (zeznania świadka A. W. k 118, zeznanie przewodniczącego zarządu strony powodowej k 121 v).

W dniu 25 sierpnia 2010 r. Rada Gminy G. podjęła uchwałę nr LI/242/10 , w której zapewniła środki finansowe na pokrycie udziału własnego na realizację w latach 2011 -2013 projektu pod nazwą „Kompleksowy system gospodarki odpadami komunalnymi i niebezpiecznymi dla obszaru Podregionu Północnego Województwa (...) wraz z budową zakładu zagospodarowania odpadów” w kwotach odpowiadających uchwale Zgromadzenia Związku nr (...)/ (...), przy czym środki te zabezpieczone zostały pod warunkiem uzyskania dotacji na realizację projektu z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa (...) na lata 2007 -2013 (uchwała k 71).

Gmina G. nie opłaciła składek inwestycyjnych w latach 2011 -2012 ponieważ wiedziała , że nie będzie tego rodzaju dotacji z zewnątrz (zeznanie świadka C. S. k 119 v).

W sprawozdaniu finansowym Związku (...) w Ł. za 2012 r. odnotowano nadwyżkę budżetu za 2012 r. w wysokości 1.056. 143,93 zł oraz skumulowaną nadwyżkę budżetu w kwocie 1.228.951,85 zł. Wszystkie przychody Związku w 2012 r. pochodziły wyłącznie z dochodów budżetowych (sprawozdanie finansowe k 85 – 89). Związek nie wykonał planu według uchwały budżetowej za 2012 r. ani w zakresie wysokości planowanego dochodu, ani w zakresie wydatków, co skutkowało powstaniem nadwyżki budżetu (uchwała nr III/208/2013 R. w Ł. z dnia 22 maja 2013 r. k 89 -89v).

W dniu 6 marca 2015 r. strona powodowa złożyła do Sądu Rejonowego w Zgierzu wnioski o zawezwanie strony pozwanej do próby ugodowej w zakresie zapłaty kwoty 132.600,57 zł tytułem wpłat na pokrycie wkładu własnego za lata 2011 -2012 (kopia wniosku wraz z prezentatą Sądu k 171 -177).

Powyższych ustaleń faktycznych Sąd Apelacyjny dokonał w oparciu o powołane dowody z dokumentów i częściowo zeznania świadków oraz strony powodowej, oceniając powyższe dowody jako wiarygodne. Należy wskazać, że ani treść tych dokumentów ani zeznania świadków A. W. i C. S. (1) oraz przewodniczącego zarządu Związku przesłuchanego w charakterze strony, w zakresie w jakim posłużyły do dokonania uzupełniających ustaleń faktycznych, nie były w toku sporu kwestionowane.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja strony pozwanej jest uzasadniona jedynie w nieznacznej części.

W pierwszej kolejności wypada wskazać, że wbrew stanowisku pełnomocnika strony pozwanej prezentowanemu na rozprawie apelacyjnej w dniu 28 lutego 2018 r., w rozpatrywanej sprawie zachodziły przesłanki z art. 381 k.p.c. dla dopuszczenia nowego dowodu w postaci wniosku powoda z dnia 6 marca 2015 r. o zawezwanie do próby ugodowej.

Przede wszystkim powód powoływał się na powyższe okoliczności faktyczne dotyczące przerwania biegu przedawnienia już w pozwie, wskazując na datę złożenia wniosku w sprawie sygn. I Co 541/15 Sądu Rejonowego w Zgierzu i przebieg tego postępowania. Pozwana Gmina G. choć podniosła w odpowiedzi na pozew zarzut przedawnienia, to jednak do powyższych okoliczności w żaden sposób się nie odniosła i im nie zaprzeczyła, co w zasadzie pozwalało na poczynienie w tym przedmiocie ustaleń faktycznych w oparciu o art. 230 k.p.c. Ponadto nie można pominąć, że w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji pozwany wywodził przedawnienie roszczenia objętego pozwem, wskazując, że w jego ocenie jest ono związane z działalnością gospodarczą Związku (...). Powoływał się zatem na inne okoliczności faktyczne i prawne niż te, które na poparcie zarzutu przedawnienia akcentuje po raz pierwszy w apelacji. W tym stanie rzeczy spełnione zostały przesłanki z art. 381 k.p.c., bowiem potrzeba powołania przez powoda nowych dowodów wynikła dopiero na etapie postępowania apelacyjnego.

Analizę zarzutów apelacji należy rozpocząć od zarzutu przedawnienia dotyczącego zarówno należności głównej objętej pozwem, jak i oddzielnie – należności akcesoryjnej o odsetki ustawowe za opóźnienie. Skuteczne podniesienie zarzutu przedawnienia jest bowiem wystarczającą podstawą dla oddalenia powództwa, bez potrzeby ustalania, czy zachodzą wszystkie przesłanki materialnoprawne, uzasadniające jego uwzględnienie, a badanie tych przesłanek, jest w takiej

sytuacji zbędne (tak SN w wyroku z dnia 8 kwietnia 2016 r. w sprawie I CNP 21/15, LEX 2050667; podobnie SA w Katowicach w wyroku z dnia 31 marca 2016 r. w sprawie I ACa 1110/15, LEX nr 2041831).

Nie budzi przy tym wątpliwości, że zarzut przedawnienia ma charakter materialnoprawny. Zgodnie z art. 117 § 2 k.c., z upływem terminu przedawnienia roszczenia zobowiązany nabywa zarzut, którego podniesienie pozbawia uprawnionego możliwości przymusowego dochodzenia przedawnionego roszczenia, samo zaś roszczenie istnieje nadal, tyle tylko że w postaci naturalnej. Podniesienie przez zobowiązanego zarzutu przedawnienia warunkuje procesową możliwość badania przez Sąd przesłanek z art. 118 k.c. W świetle powyższych rozważań za całkowicie chybioną należy uznać próbę podważenia stanowiska Sądu pierwszej instancji i wykazania przedawnienia roszczenia głównego z odwołaniem do jego okresowego charakteru, za pomocą podniesionego w apelacji zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Wyrażona w powołanym przepisie zasada swobodnej oceny dowodów odnosi się jedynie do etapu dowodzenia i oceny zgromadzonego materiału dowodowego. Poza zakresem zastosowania wskazanej normy prawa procesowego pozostaje natomiast ocena prawna określonych faktów i ich subsumcja pod przepis prawa materialnego tj. art. 118 k.c.

Niezależnie od wadliwości samej konstrukcji zarzutu naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. w tym zakresie, argumenty przywołane na jego poparcie są także niezasadne w warstwie merytorycznej. Nie sposób bowiem zgodzić się z apelującym, że wpłaty na wkład własny w latach 2011 -2012, których dotyczy spór, mają charakter świadczeń okresowych. Ich całkowita wysokość dla całej planowanej inwestycji i dla poszczególnych gmin – uczestników Związku została wszak jednoznacznie z góry określona najpierw w uchwale nr VII/32/2010 z dnia 7 czerwca 2010 r., a następnie w uchwale nr VII/29/2012 z dnia 18 września 2012 r. Świadczenie o z góry ustalonym rozmiarze, które z mocy art. 29 ust. 1 i 2 Statutu i wskazanych uchwał zobowiązani byli spełnić uczestnicy związku, zostało jedynie podzielone na roczne raty (dostosowane do dyscypliny budżetowej gmin), płatne w określonym dniu. Podkreślić należy, że w przypadku strony pozwanej uchwała nr VII/29/2012 przewidywała ostatecznie obowiązek zapłaty jedynie dwóch rocznych rat za lata 2011 -2012. Tak określone świadczenie z pewnością nie odpowiada przyjmowanej w orzecznictwie definicji świadczenia okresowego. Świadczenie okresowe charakteryzuje się tym, że jego przedmiotem są pieniądze lub rzeczy oznaczone co do gatunku. Jest ono realizowane przez zobowiązanego systematycznie, w odstępach czasu w ramach jednego i tego samego stosunku prawnego o charakterze ciągłym; świadczenia te nie składają się na pewną z góry określoną całość. Ich ostateczna wielkość jest zaś uzależniona od czynnika czasu i jego upływu. Rozłożenie świadczenia pieniężnego na raty nie czyni go świadczeniem okresowym (tak SN w uzasadnieniu wyroku z dnia 18 maja 2012 r. w sprawie IV CSK 490/11, LEX nr 1243072; podobnie w uchwale z dnia 21 października 2015 r. w sprawie III CZP 67/15, OSNC 2016/10/116). Reasumując, brak jest podstaw dla zastosowania do dochodzonego pozwem roszczenia 3-letniego terminu przedawnienia przewidzianego dla świadczeń okresowych, a zatem w dacie wytoczenia powództwa w rozpatrywanej sprawie z pewnością nie było ono przedawnione. Wbrew tezę skarżącego, odmiennego stanowiska nie sposób racjonalnie wywieść z powołanego w uzasadnieniu apelacji wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 2013 r. w sprawie V CSK 396/12, w którym przedmiotem rozważań pozostawało przedawnienie roszczenia o udział w stratach związku międzygminnego, co do którego nota bene przyjęto 10-letni termin przedawnienia.

Częściowo uzasadniona okazała się natomiast argumentacja apelującego przedstawiona w ramach zarzutu naruszenia przepisów prawa materialnego tj. naruszenia art. 117 k.c. w zw. z art. 118 k.c. w związku z art. 481 k.c. poprzez nieuwzględnienie podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia w zakresie roszczenia powoda o zapłatę odsetek od wpłat członkowskich. W przypadku świadczenia akcesoryjnego o odsetki ustawowe za opóźnienie jego okresowy charakter nie budzi żadnych wątpliwości. Świadczenie to poddane jest zatem zgodnie z art. 118 k.c. reżimowi 3-letniego terminu przedawnienia. Okresowy charakter świadczeń dłużnika zobowiązanego do zapłaty odsetek za opóźnienie przejawia się w tym, iż z każdym dniem opóźnienia powstaje wobec dłużnika odrębne roszczenie o odsetki, które jest także od tego dnia wymagalne i od tego dnia zaczyna się przedawniać. W realiach sporu, wobec wyznaczenia terminu zapłaty uchwałami Zgromadzenia Związku, strona pozwana pozostawała w opóźnieniu z zapłatą składki na wkład członkowski za 2011 r. od dnia 1 listopada 2011 r., a za 2012 r. odpowiednio do części składki od dnia 1 kwietnia 2012 r. i od 1 października 2012 r. Od tych dat rozpoczął zatem bieg 3-letni termin przedawnienia roszczenia o odsetki ustawowe za opóźnienie. Został on jednak skutecznie przerwany w dniu 6 marca 2015 r. zawezwaniem do próby

ugodowej w sprawie sygn. I Co 541/15 Sądu Rejonowego w Zgierzu, co wywołało skutek z art.123 § 1 pkt 1 k.c. w związku z art. 124 § 1 k.c. Czynność ta pozostaje bez znaczenia jedynie w odniesieniu do tej części roszczenia odsetkowego, które uległo przedawnieniu przed dniem jej dokonania. Zarzut przedawnienia okazał się zatem uzasadniony w odniesieniu do odsetek za opóźnienie naliczanych od składki na wkład własny za 2011 r. za okres od dnia jej wymagalności tj. od 1 listopada 2011 r. do dnia 5 marca 2012 r. W tym zakresie apelacja strony pozwanej okazała się uzasadniona i na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. skutkowałą zmianą zaskarżonego wyroku i oddaleniem powództwa w tej części.

Pozostałe zarzuty apelacji są niezasadne.

Zamierzonych skutków procesowych nie wywołuje zarzut naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c., którego skarżący upatruje w bezpodstawnym przyjęciu, iż powód wykazał wysokość dochodzonego roszczenia. W tym zakresie całkowicie chybiona pozostaje próba podważenia w niniejszym postępowaniu legalności i zasadności uchwał Zgromadzenia Związku nr (...) / (...) oraz nr (...). Na pełną aprobatę zasługuje bowiem stanowisko Sądu pierwszej instancji, iż podstawą dochodzonego roszczenia są przepisy art. 67 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r., poz. 1875) i § 29 ust. 1 i 2 Statutu oraz wydana na ich podstawie uchwała nr VII/32/2010, zmodyfikowana najpierw uchwałą nr IV/14/2011 z dnia 18 października 2011 r. co do terminu wpłat, a następnie uchwałą nr VII/29/2012, która m.in. dostosowała obowiązki pozwanej Gminy do zmienionych okoliczności, wynikających z wystąpienia tego podmiotu ze Związku z końcem 2012 r. Z całą mocą należy podkreślić, że powołane uchwały zostały podjęte w okresie, kiedy Gmina G. pozostawała członkiem Związku, w tym też okresie powstało i stało się wymagalne kreowane na ich podstawie roszczenie o wpłaty na wkład własny za lata 2011-2012. Strona pozwana nie skorzystała z możliwości złożenia sprzeciwu do wskazanych uchwał w trybie § 18 Statutu i art. 72 ustawy o samorządzie gminnym. Nie zaskarżyła także żadnej z wymienionych uchwał na podstawie art. 101 ust. 1 powołanej ustawy. Z uwagi na charakter uchwał dotyczących wykonywania przez Związek powierzonych mu przez gminy - uczestników Związku na podstawie § 5 ust. 1 Statutu zadań z zakresu administracji publicznej (przewidzianych w art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy o samorządzie gminnym) kontrola wskazanych uchwał w zakresie ich legalności była możliwa jedynie w trybie postępowania administracyjnego. Jak podkreśla się w orzecznictwie, określenie zakresu podmiotowego skargi w trybie art. 101 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) "każdy, czyj interes prawny lub uprawnienie zostały naruszone" nie wyłącza prawa gminy, odrębnego podmiotu władzy publicznej, do zaskarżenia uchwały organu związku międzygminnego, która narusza jej interes prawny lub uprawnienie, niezależnie od tego czy jest ona, czy nie jest członkiem związku. Zaskarżanie uchwał organów samorządu w sprawach z zakresu administracji publicznej możliwe jest bowiem wyłącznie w trybie określonym w przepisach ustawy o samorządzie gminnym (tak NSA w wyroku z dnia 12 lipca 2006 r. w sprawie II OSK 571/06; LEX nr 263167). Tym samym w toku rozpatrywanej sprawy poza zakresem kognicji Sądów obu instancji pozostają te argumenty apelacji, które odwołują się do braku legalności wskazanych uchwał, czy do ich rzekomych błędów merytorycznych, zaś zarówno strony sporu, jak i Sąd Apelacyjny pozostają związani ich treścią. Jedynie na marginesie wypada zauważyć, że uchwała nr VII/32/2010 podjęta w dniu 7 czerwca 2010 r. z istoty swej nie mogła opierać się na innych danych co do liczby mieszkańców poszczególnych gmin – uczestników Związku niż te z dnia 31 grudnia 2009 r. Określała ona przy tym całkowitą wysokość świadczeń każdej ze zrzeszonych gmin oraz rozkładała to świadczenie na roczne raty. Kolejne uchwały nr IV/14/2011 i nr (...) jedynie modyfikowały obowiązki gmin w zakresie terminów wpłaty i okresu spłaty, co wiązało się ze zmianą okoliczności faktycznych wynikających np. z wystąpienia niektórych podmiotów ze Związku. Dodatkowo uchwały te podejmowane były po upływie terminu płatności części składek na wkład własny i jak należy zakładać - po spełnieniu świadczenia w tej części przez znaczną część uczestników Związku, a zatem z istoty swej nie mogły opierać się na innych danych niż te przyjęte w pierwotnej uchwale nr VII/32/2010.

Wbrew teom apelacji, na byt prawny roszczenia o wpłaty na wkład własny za okres, w którym Gmina G. pozostawała członkiem Związku, nie wpływa okoliczność wystąpienia strony pozwanej z tej organizacji. Nie ma żadnych podstaw, by odmienny wniosek wyprowadzać z treści § 35 ust. 3 Statutu i obowiązek zapłaty wiązać z powinnością wykazania przez stronę powodową, jakie „usługi” i w jakim okresie czasu świadczyła na rzecz zrzeszonej Gminy. Postanowienia ust. 3 § 35 Statutu należy interpretować przy uwzględnieniu kompleksowego charakteru całej regulacji zawartej w tej jednostce redakcyjnej, poświęconej ustaniu uczestnictwa gminy w Związku. Z analizy § 35 ust. 1 i 2 Statutu wynika, że

w niektórych sytuacjach uczestnictwo w Związku może ustać w innym terminie niż na koniec roku objętego budżetem i planem finansowym, a zatem także w nowym okresie rozliczeniowym a przed uchwaleniem wysokości składek członkowskich na ten rok. W każdym przypadku obowiązkiem występującej ze Związku gminy jest jednak pokrycie kosztów działalności Związku za czas jej uczestnictwa. W tym bowiem okresie, zgodnie z § 5 Statutu oraz art. 64 ust. 1 i 3 ustawy o samorządzie gminnym to Związek wykonuje zadania publiczne scedowane na ten podmiot przez zrzeszone w nim gminy.

Nie ma także racji apelujący kwestionując w ramach zarzutu naruszenia prawa procesowego tj. art. 233 § 1 k.p.c. ocenę tych dowodów, które jego zdaniem przekonują o wadliwości uchwał nr XI/39/2013 i nr (...), a także warunkują możliwość dochodzenia jakichkolwiek roszczeń przez stronę powodową od wcześniejszego dokonania wzajemnego rozliczenia stron. Jak już wyżej wskazano, wymienione uchwały, podjęte już po wystąpieniu strony pozwanej ze Związku, nie stanowią źródła jej obowiązków w okresie wcześniejszym, ani też nie wpływają na byt i wysokość jej zobowiązania ustalonego niezakwestionowanymi uchwałami nr VII/32/2010 oraz nr (...) i nr (...). Z postanowień § 36 Statutu nie da się także zasadnie wywieść obowiązku rozliczenia i ewentualnego zwrotu wpłat członkowskich, w tym wpłat na wkład inwestycyjny, z chwilą ustania uczestnictwa gminy w Związku. Uważna analiza postanowień § 26 – 28 Statutu przekonuje, że na gruncie tego aktu rozróżnione zostało pojęcie majątku i mienia od dochodów Związku, którymi są m.in. wpłaty dokonywane przez uczestników Związku. Także ust.2 § 36 wprowadzający obowiązek zwrotu wniesionego mienia w naturze przekonuje, że cała regulacja art. 36 Statutu odnosi się do ruchomości i nieruchomości wniesionych do Związku na podstawie § 27 pkt 2 Statutu, a nie do bezgotówkowego przepływu środków pieniężnych tytułem wpłat członkowskich. Zaproponowana przez stronę pozwaną wykładnia § 36 Statutu pozostaje także w oczywistej sprzeczności z treścią analizowanego uprzednio § 35 ust. 3 Statutu. Z jednej bowiem strony gmina pozbawiona uczestnictwa w Związku lub występująca z tej organizacji byłaby zobligowana do spełnienia świadczeń nałożonych na nią w okresie zrzeszenia w Związku na podstawie § 29 Statutu, a jednocześnie Związek byłby zobligowany do zwrotu tego świadczenia w całości lub w części na podstawie § 36 ust. 1 Statutu. Nie można zatem zgodzić się ze skarżącym, iż dopiero podjęcie uchwały na podstawie § 36 ust. 5 Statutu otwiera drogę do ewentualnego dochodzenia należności objętych pozwem. Z całą mocą należy podkreślić, że strona powodowa mogła żądać spełnienia świadczenia wynikającego z uchwał nr VII/32/2010 oraz nr (...) i nr (...) już z chwilą nadejścia terminu ich płatności, odmienna pozostawała jedynie droga dochodzenia spełnienia tego obowiązku, bowiem w tym okresie nie podlegał on kognicji sądów powszechnych. W tym stanie rzeczy rację ma Sąd pierwszej instancji zwracając uwagę, że ewentualne wzajemne roszczenia pozwanej Gminy wywodzone z § 36 ust. 1 Statutu, czy z faktu uczestnictwa strony pozwanej w zyskach Związku za dany rok obrachunkowy nie wpływają na dochodzone pozwem roszczenie, o ile nie przybrały formy powództwa wzajemnego lub zarzutu potrącenia.

Gmina G. dopiero w apelacji podniosła zarzut potrącenia wierzytelności wzajemnej z tytułu udziału w zyskach Związku za 2012 r., trafnie przy tym wywodząc, że o ile samo uprawnienie do skorzystania przez stronę z zarzutu potrącenia na tym etapie postępowania nie budzi wątpliwości, o tyle zarzut ten podlega ograniczeniom dowodowym przewidzianym dla tego stadium procesu i wymogom zastrzeżonym w art. 381 k.p.c. Co więcej, pozwana Gmina na poparcie tego zarzutu nie zaoferowała żadnych innych faktów i dowodów ponad te zgłoszone w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji. Te zaś, w ocenie Sądu Apelacyjnego, z pewnością nie są wystarczające dla wykazania istnienia i wysokości wierzytelności wzajemnej przedstawionej do potrącenia. Co prawda z postanowienia § 29 ust. 2 Statutu wynika uprawnienie gminy zrzeszonej w Związku do uczestnictwa w jego zyskach na zasadach przewidzianych w ust. 1 i 2 tego postanowienia Statutu, jednakże specyficzny rodzaj działalności Związku i jego gospodarki finansowej wymagałyby dla ustalenia kategorii zysku odwołania do wiadomości specjalnych, a zatem do dowodu przewidzianego w art. 278 i nast. k.p.c. Z całą pewnością brak jest bowiem podstaw dla utożsamiania pojęcia zysku ze skumulowaną nadwyżką budżetową, która wynika wyłącznie z faktu niezrealizowania wydatków przyjętych w uchwałach budżetowych za rok 2012 i lata poprzednie. Dodatkowo, w świetle jednoznacznej dyspozycji § 29 ust. 2 błędem jest ustalenie wysokości zysku przypadającego na stronę pozwaną według danych dotyczących ilości mieszkańców poszczególnych gmin zrzeszonych w Związku na dzień podjęcia uchwały nr IV/17/2011 z dnia 18 października 2011 r., ta bowiem odwoływała się do danych na koniec 2010 r.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny w pozostałym zakresie oddalił apelację jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c.

Uznając, że strona powodowa uległa w postępowaniu apelacyjnym jedynie co do nieznaczej części roszczenia odsetkowego, kosztami postępowania apelacyjnego na zasadzie art. 100 zdanie drugie k.p.c. należało obciążyć apelującego jako stronę przegrywającą. Na poniesione przez powoda koszty złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika ustalone na podstawie § 2 pkt 6 w związku z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych. (tekst jedn . Dz. U. z 2018 r. poz. 265).